

**UCHWAŁA NR .....
RADY POWIATU W SUWAŁKACH**

z dnia ..... 2024 r.

w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Zapobiegania Przeszeczności oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porzadzku Publicznego na lata 2025-2027

Na podstawie art.12 pkt 9 b ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorzadzcie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Powiatowy Program Zapobiegania Przeszeczności oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porzadzku Publicznego na lata 2025-2027, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr .....
Rady Powiatu w Suwałkach
z dnia ..... 2024 r.

**POWIATOWY PROGRAM
ZAPOBIEGANIA PRZESTĘPCZOŚCI ORAZ OCHRONY BEZPIECZEŃSTWA
OBYWATELI I PORZĄDKU PUBLICZNEGO
NA LATA 2025 – 2027
DLA POWIATU SUWAŁSKIEGO**

WSTĘP

Zgodnie z ustawą z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym - art. 38a, 38b, (Dz. U. z 2024 r. poz. 107) powiat wykonuje zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, ochrony przeciwpowodziowej, ochrony przeciwpożarowej i zapobiegania innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska. W celu realizacji zadań starosty w zakresie zwierzchnictwa nad powiatowymi służbami, inspekcjami i strażami oraz zadań określonych w ustawach w zakresie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, zgodnie z art. 38a ust. 1 powyższej ustawy, została powołana przez Starostę Suwalskiego Komisja Bezpieczeństwa i Porządku. Jednym z zadań Komisji jest przygotowanie projektu: „Powiatowego programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego”, co stanowi wypełnienie zapisu art. 38a ust. 2 pkt 3 ww. ustawy. Uchwalenie Powiatowego programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego należy do wyłącznej kompetencji rady powiatu zgodnie z art. 12 pkt 9b ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym. Przygotowany przez Komisję Bezpieczeństwa i Porządku „Powiatowy Program Zapobiegania Przestępczości oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego na lata 2025 – 2027 dla Powiatu Suwalskiego”, zwany dalej Programem jest kolejną kontynuacją poprzednich programów zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli dla Powiatu Suwalskiego. Doświadczenia lat ubiegłych pozwalają uznać dotychczasowe działania za skuteczne, co znajdowało wyraz w corocznych, dokonywanych przez Radę Powiatu, pozytywnych ocenach stanu bezpieczeństwa w powiecie. Program ma charakter uniwersalny, integruje instytucje odpowiedzialne za problem szeroko rozumianego bezpieczeństwa, jednocześnie nie ingerując w suwerenność poszczególnych służb, inspekcji, straży, instytucji lokalnych oraz innych podmiotów. Zadania są ogólne, wykonawcy mogą samodzielnie, adekwatnie do swoich możliwości i w porozumieniu z pozostałymi podmiotami, opracowywać sposoby realizacji poszczególnych zadań wskazanych w Programie.

I. CELE PROGRAMU

Głównymi celami Programu są: – wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców Powiatu Suwalskiego, – wzrost realnego bezpieczeństwa mieszkańców i innych osób przebywających na terenie powiatu Suwalskiego, – zapobieganie przestępczości i aspołecznym zachowaniom poprzez m.in. zwalczanie chuligaństwa i wandalizmu, przestępstw i wykroczeń, które godzą w środowisko naturalne, estetykę miejsc publicznych oraz miejsc zamieszkania, – dbanie o dobry wizerunek służb działających na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego. – koordynację i doskonalenie działań służb inspekcji i straży odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny.

II. PODMIOTY ZAANGAŻOWANE W REALIZACJĘ PROGRAMU

Koordynatorem realizacji Powiatowego Programu jest Starosta Suwalski i działająca pod jego przewodnictwem Komisja Bezpieczeństwa i Porządku. W realizacji Programu uczestniczą samorządy lokalne, instytucje, powiatowe służby, inspekcje i straże, organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie powiatu Suwalskiego, które w ramach swoich ustawowych i statutowych zadań działają na rzecz szeroko pojętego bezpieczeństwa obywateli: Komenda Miejska Policji w Suwałkach, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suwałkach, Powiatowy Urząd Pracy w Suwałkach, Starostwo Powiatowe w Suwałkach w szczególności Wydział Rolnictwa, Ochrony Środowiska i Leśnictwa.

III. FINANSOWANIE PROGRAMU

Finansowanie Programu oparto na środkach własnych podmiotów realizujących poszczególne zadania. Jest to ściśle związane z obowiązkami i kompetencjami tych podmiotów, uwzględniając faktyczne możliwości finansowania realizacji poszczególnych zadań.

IV. MONITOROWANIE I OCENA REALIZACJI PROGRAMU

Bazę służącą realizacji Programu stanowią regularne i specjalistyczne działania prowadzone przez powiatowe służby, inspekcje i straże, jednostki organizacyjne powiatu, samorządy gminne a także organizacje pozarządowe mające w swych statutach zadania przeciwdziałania patologiom społecznym, promowanie zdrowego stylu życia, wychowanie dzieci i młodzieży, działania na rzecz ratownictwa oraz bezpieczeństwa publicznego. Ze względu na duży zakres przedsięwzięć zawartych w Programie oraz ich długofalowość Program należy traktować jako zadanie ciągłe, rozłożone na kolejne lata. Oceny wykonawstwa zadań ujętych w Programie będą dokonywane na posiedzeniach Komisji Bezpieczeństwa i Porządku. Co najmniej raz w roku podmioty odpowiedzialne za realizację Programu przedstawią w formie sprawozdania Komisji Bezpieczeństwa i Porządku informację o zrealizowanych zadaniach i planowanych zamierzeniach. Realizacja Programu za dany rok ujmowana będzie w corocznym sprawozdaniu z działalności Komisji Bezpieczeństwa i Porządku, które jest przedkładane Radzie Powiatu do 31 stycznia każdego roku. Ze względu na zmieniającą się dynamikę powstawania coraz to nowych zagrożeń, zadania zawarte w Programie będą na bieżąco monitorowane i w razie potrzeby aktualizowane.

V. REALIZACJA PROGRAMU

Osiągnięcie celów wskazanych w Programie odbywać się będzie poprzez realizację zadań wskazanych w poniższych obszarach:

- Ograniczenie przestępczości na terenie powiatu suwalskiego.
- Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców powiatu suwalskiego .
- Zabezpieczenie sezonu turystycznego.
- Zabezpieczenie imprez masowych.
- Zwiększenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
- Skuteczne zapobieganie zjawiskom patologii społecznych oraz demoralizacji wśród dzieci, młodzieży, rodzin.
- Poszerzenie wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej.
- Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej.
- Poprawa jakości działań profilaktycznych.
- Ograniczanie kłusownictwa na wodach powiatu suwalskiego.
- Utrzymanie właściwego stanu sanitarnego i przeciwpożarowego lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa

Powiatowy program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego na lata 2025 - 2027

L.p.	Nazwa zadania	Sposób realizacji	Podmioty realizujące	Instytucje współdziałające	Źródła finansowania
I	I.1. Ograniczenie przestępczości na terenie powiatu suwalskiego	Analiza i bieżące monitorowanie zagrożeń przestępstwami i wykroczeniami uciążliwymi społecznie.	Komenda Miejska Policji w Suwałkach	Podlaski Oddział Straży Granicznej w Białymstoku	Środki własne
	I.2. Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców powiatu suwalskiego	Dostosowanie ilości służb patrolowych do aktualnych potrzeb wynikających z analizy stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego.	Komenda Miejska Policji w Suwałkach	Podlaski Oddział Straży Granicznej w Białymstoku	Środki własne
		Inicjowanie wśród lokalnych samorządów możliwości finansowania dodatkowych służb ponadnormatywnych, dodatkowych etatów policyjnych oraz środków technicznych.			
		Organizowanie służb patrolowych na terenach przygranicznych na głównych ciągach komunikacyjnych powiatu suwalskiego.			
	Prowadzenie stałej działalności informacyjnej dotyczącej zagrożeń i stanu bezpieczeństwa na terenie powiatu suwalskiego.				
	Uczestniczenie w spotkaniach z mieszkańcami powiatu; propagowanie bezpiecznych zachowań, w tym w zakresie bezpiecznego zachowania się na drogach i w pobliżu dróg.		Komenda Miejska Policji w Suwałkach	Media, urzędy gmin	Środki własne samorządów
	Prowadzenie działań profilaktycznych			Media, urzędy gmin	Środki własne

	<p>wśród dzieci i młodzieży nt. bezpiecznych zachowań, wypoczynku nad wodą, korzystania z dróg, profilaktyki narkotykowej i alkoholowej.</p> <p>Zorganizowanie i przeprowadzenie Powiatowego Konkursu „Prosto ze szkoły”.</p>	<p>Komenda Miejska Policji w Suwałkach</p> <p>Komenda Miejska Policji w Suwałkach, Urząd Miejski w Suwałkach, Starostwo Powiatowe w Suwałkach, Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Suwałkach, Urząd Gminy w Suwałkach</p>		<p>Środki własne, pomoc od sponsorów</p>
	<p>Zorganizowanie i przeprowadzenie powiatowych i gminnych zawodów sportowo- pożarniczych dla OSP.</p>	<p>Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach</p>	<p>Zarząd Oddziału Powiatowego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej w Suwałkach</p>	<p>Środki własne i od sponsorów</p>
	<p>Zorganizowanie powiatowego turnieju wiedzy pożarniczej „Młodzież zapobiega pożarom”.</p>	<p>Zarząd Oddziału Powiatowego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej w Suwałkach</p>	<p>Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach</p>	<p>Środki własne i od sponsorów</p>
	<p>Propagowanie zajęć z zakresu bezpieczeństwa pożarowego oraz powszechnego dla najmłodszych poprzez prowadzenie edukacji w Sali Ognik.</p> <p>Zorganizowanie i przeprowadzenie</p>	<p>Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach</p>		<p>Środki własne</p> <p>Środki własne i od</p>

	<p>I.3. Zabezpieczenie sezonu turystycznego</p>	<p>Manewrów Ratowniczych dla Ochotniczych Straży Pożarnych powiatu suwalskiego.</p> <p>Kampania edukacyjno-informacyjna Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej „Czujka na straży Twojego bezpieczeństwa!”.</p> <p>Kampania edukacyjno-informacyjna Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji „Czad i Ogień. Obudź czujność” oraz „Kręci mnie bezpieczeństwo”.</p> <p>Sprawdzanie kąpielisk i miejsc letniego wypoczynku pod względem przygotowania do sezonu turystycznego.</p>	<p>Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach</p> <p>Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach</p> <p>Komenda Miejska Policji w Suwałkach</p>	<p>Zarząd Oddziału Powiatowego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej w Suwałkach</p> <p>Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych, jednostki samorządu terytorialnego</p> <p>Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Suwałkach, Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe w Suwałkach</p>	<p>sponsorów</p> <p>Środki własne</p> <p>Środki własne</p> <p>Środki własne</p> <p>Środki własne</p>
	<p>I.4. Zabezpieczenie imprez masowych</p>	<p>Prowadzenie czynności kontrolno-rozpoznawczych w obiektach pod kątem przestrzegania przepisów przeciwpożarowych oraz egzekwowanie od właścicieli usunięcia nieprawidłowości.</p> <p>Spełnienie ustawowych wymagań związanych z organizowaniem imprez masowych.</p>	<p>Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach</p> <p>Komenda Miejska Policji w Suwałkach, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej</p>	<p>Organizatorzy imprez</p>	<p>Środki własne</p> <p>Środki własne</p>

II	Zwiększenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym	<p>Okresowe prowadzenie działań porządkowo-kontrolnych na drogach powiatu suwalskiego obliczonych na poprawę bezpieczeństwa np. „Pieszcy”, „Trzeźwość”, „Prędkość” oraz prewencyjnych np. „Bądź widoczny na drodze”.</p> <p>Wytypowanie miejsc najbardziej niebezpiecznych w ruchu drogowym, właściwe oznakowanie, szukanie nowych rozwiązań komunikacyjnych.</p> <p>Zorganizowanie i przeprowadzenie etapu powiatowego Ogólnopolskiego Turnieju Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym dla Uczniów Szkół Podstawowych.</p> <p>Działania na rzecz poprawy stanu nawierzchni dróg oraz bezpieczeństwa i właściwych miejscowo rozwiązań komunikacyjnych</p> <p>Rozwój bezpiecznej sieci dróg powiatowych poprzez:</p> <p>a) poprawa jakości nawierzchni drogowych i wyposażenia dróg (stan nawierzchni, poboczy, elementów odwodnienia);</p> <p>b) bieżące remonty cząstkowe dróg o nawierzchni bitumicznej oraz profilowanie dróg o nawierzchni żwirowej i gruntowej, w tym również podnoszenie jakości systemu utrzymania zimowego dróg;</p> <p>c) wycinkę drzew i krzewów w pasach drogowych zagrażających bezpieczeństwu w ruchu drogowym;</p> <p>d) projektowanie bezpiecznych dróg pod względem bezpieczeństwa ruchu</p>	<p>w Suwałkach</p> <p>Komenda Miejska Policji w Suwałkach</p> <p>urzędy gmin, zarządcy dróg</p> <p>Starostwo Powiatowe w Suwałkach</p> <p>Zarząd Dróg Powiatowych w Suwałkach</p>	<p>Komenda Miejska Policji w Suwałkach</p> <p>Komenda Miejska Policji w Suwałkach, Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Suwałkach</p> <p>Komenda Miejska Policji w Suwałkach</p>	<p>Środki własne</p> <p>Środki własne samorządów</p> <p>Środki własne i pomoc od sponsorów</p> <p>Środki własne + zewnętrzne</p>
----	--	---	---	--	--

		<p>drogowego.</p> <p>Stworzenie podstaw do prowadzenia skutecznych działań na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez:</p> <p>a) powszechną weryfikację ograniczeń prędkości na drogach powiatowych;</p> <p>b) zabezpieczenie lub usuwanie niebezpiecznych obiektów w bezpośrednim sąsiedztwie jezdni;</p> <p>c) usprawnienie systemu prowadzenia przeglądów sieci dróg i przejazdów kolejowych;</p> <p>d) prowadzenie ewidencji zdarzeń drogowych: kolizji i wypadków na drogach powiatowych przy wykorzystaniu informacji służb mundurowych;</p> <p>e) prowadzenie systematycznych analiz stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego;</p> <p>f) podjęcie działań dla rozwoju służb zarządzania ruchem drogowym;</p> <p>g) kształtowanie bezpiecznego pasa drogowego.</p> <p>Realizacja programu „Bezpieczna droga do szkoły i domu” poprzez:</p> <p>1) systematyczną kontrolę stanu dróg powiatowych i gminnych, po których są dowożone dzieci i młodzież do szkół;</p> <p>2) powszechne stosowanie drogowych środków bezpieczeństwa dzieci, pieszych i rowerzystów w bezpośrednim sąsiedztwie szkół i przedszkoli.</p>	<p>Zarząd Dróg Powiatowych w Suwałkach</p>	<p>Komenda Miejska Policji w Suwałkach</p>	<p>Środki własne</p>
		<p>Realizacja programu „Bezpieczna droga do szkoły i domu” poprzez:</p> <p>1) systematyczną kontrolę stanu dróg powiatowych i gminnych, po których są dowożone dzieci i młodzież do szkół;</p> <p>2) powszechne stosowanie drogowych środków bezpieczeństwa dzieci, pieszych i rowerzystów w bezpośrednim sąsiedztwie szkół i przedszkoli.</p>	<p>Zarząd Dróg Powiatowych w Suwałkach, urzędy gmin</p>	<p>Komenda Miejska Policji w Suwałkach</p>	<p>Środki własne</p>
III	Skuteczne zapobieganie zjawiskom patologii społecznych oraz demoralizacji wśród dzieci, młodzieży, rodzin	<p>Uczestniczenie w spotkaniach z zakresu prewencji kryminalnej dot. zapobieganiu narkomanii i alkoholizmowi, negatywnego wpływu przynależności</p>	<p>Komenda Miejska Policji w Suwałkach</p>	<p>Dyrekcje szkół, rodzice</p>	<p>Środki własne</p>

		do nieformalnych grup młodzieży.			
		Realizacja programów i działań prewencyjnych dotyczących kradzieży linii energetycznych i metali kolorowych, zdarzeń z udziałem psów.	Komenda Miejska Policji w Suwałkach	Dyrekcje szkół, urzędy gmin	Środki własne
		Opracowywanie i udostępnianie materiałów edukacyjnych i profilaktycznych lokalnej społeczności.	Komenda Miejska Policji w Suwałkach, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suwałkach	Gminne ośrodki pomocy społecznej, szkoły, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, prokuratura, sąd, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, organizacje pozarządowe i kościelne	Środki własne, dotacje budżetowe
		Organizacja kampanii lokalnych oraz włączanie się w ogólnopolskie kampanie i akcje społeczne kształtujące świadomość i postawy zapobiegające patologiom i demoralizacji.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suwałkach	Komenda Miejska Policji w Suwałkach, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, dyrekcje szkół, organizacje pozarządowe i kościelne, Centrum Edukacji Nauczycieli w Suwałkach	Środki własne, dotacje budżetowe
		Organizacja szkoleń dla członków Koalicji na rzecz osób znajdujących się w sytuacjach kryzysowych w obszarze profilaktyki.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suwałkach	Komenda Miejska Policji w Suwałkach, gminne ośrodki pomocy społecznej, placówki oświatowe i ochrony zdrowia, sąd, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, organizacje pozarządowe i kościelne	Środki własne, dotacje budżetowe
		Opracowywanie i realizacja projektów	Powiatowe Centrum	Gminne ośrodki pomocy	Środki własne,

		w obszarze profilaktyki.	Pomocy Rodzinie w Suwałkach	społecznej, szkoły, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, prokuratura, sąd, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, organizacje pozarządowe i kościelne	gminne, dotacje budżetowe
		Edukacja rodziców w zakresie umiejętności wychowawczych (pogadanki, warsztaty).	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suwałkach, Komenda Miejska Policji w Suwałkach	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Suwałkach, szkoły, organizacje pozarządowe i kościelne	Środki własne, dotacje budżetowe
		Przeciwdziałanie i neutralizowanie grup i dealerów rozprowadzających środki odurzające.	Komenda Miejska Policji w Suwałkach	Dyrekcje szkół, urzędy gmin	Środki własne
IV	I.1. Poszerzenie wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej.	Prowadzenie badań, analiz dotyczących zjawiska przemocy domowej. Monitorowanie zjawiska przemocy domowej przez lokalnych koordynatorów ZI. Podsumowanie danych statystycznych i działań w zakresie przeciwdziałania przemocy podczas corocznego spotkania członków Koalicji.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suwałkach	Koordynatorzy ZI	Środki z budżetu Państwa, środki budżetowe Powiatu Suwalskiego, środki z budżetów gmin
	I.2. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej.	Prowadzenie kampanii społecznych o charakterze lokalnym dot. przeciwdziałania przemocy domowej, promujących wartości rodziny i kształtowanie prawidłowych postaw w rodzinie (Dni rodziny, Postaw na Rodzinę, Biała Wstążka, inne). Prowadzenie spotkań edukacyjnych przełamujących stereotypy, zapoznających z prawem (w środowisku i szkole).	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suwałkach	Komenda Policji, Poradnia psychologiczno - pedagogiczna, Centrum Edukacji Nauczycieli, szkoły, organizacje pozarządowe i kościelne	Środki budżetowe Powiatu Suwalskiego, środki z budżetów gmin

		Współpraca z podmiotami kościelnymi w zakresie edukacji osób przygotowujących się do zawarcia związku małżeńskiego oraz ich rodziców w zakresie przeciwdziałania przemocy .			
	I.3. Poprawa jakości działań profilaktycznych.	<p>Opracowanie i realizacja programów profilaktycznych w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową (warsztaty umiejętności wychowawczych, treningi umiejętności społecznych...).</p> <p>Współpraca ze szkołami w zakresie realizacji programów profilaktycznych zapobiegających agresji i przemocy domowej (np. Szkolenie Młodzieżowych Liderów Fair Play, Randka bez przemocy, Szkoła Liderów Młodzieżowych. Organizacja Konkursów dla szkół, konferencji profilaktycznych).</p> <p>Opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno -edukacyjnych na temat skutków działań przemocowych i promujących postawy nieprzemocowe.</p> <p>Doskonalenie systemu informacyjnego i promocyjnego o formach i miejscach pomocy (ulotki, plakaty, informacja na stronach internetowych instytucji, szkół, gmin).</p> <p>Prowadzenie poradnictwa dla rodziców w zakresie rozwijania nieprzemocowych umiejętności wychowawczych (konsultacje</p>	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suwałkach	GOPS-y, szkoły, GKRPA, policja, prokuratura, sąd rejonowy, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, organizacje pozarządowe i kościelne...	Środki budżetowe Powiatu Suwałskiego, środki z budżetów gmin

VII	Ograniczanie klusownictwa na wodach powiatu suwalskiego.	Działalność patroli Społecznej Straży Rybackiej utworzonej przez Radę Powiatu w Suwałkach.	Starostwo Powiatowe w Suwałkach	Państwowa Straż Rybacka	
VIII	Utrzymanie właściwego stanu sanitarnego i przeciwpożarowego lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa	Decyzje administracyjne, egzekucja administracyjna.	Starostwo Powiatowe w Suwałkach	Nadleśnictwa w: Suwałkach, Olecku, Szczebrze, Wigierski Park Narodowy, Komenda Miejska PSP w Suwałkach	
IX	Łagodzenie skutków bezrobocia i aktywizacja zawodowa bezrobotnych, bezrobotnych niepełnosprawnych i poszukujących pracy	Organizacja prac interwencyjnych. Organizacja robót publicznych. Organizacja staży i przygotowania zawodowego dorosłych. Refundacja podmiotowi prowadzącemu działalność gospodarczą kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego. Przyznanie bezrobotnemu jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej. Realizacja dodatkowych instrumentów adresowanych do bezrobotnych do 30 roku życia w formie: bonu szkoleniowego, bonu stażowego, bonu zatrudnieniowego, bonu na zasiedlenie. Realizacja zadań z zakresu grantów na telepracę i świadczeń aktywizacyjnych. Przyznanie pracodawcom lub przedsiębiorcom dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego, który ukończył 50 rok życia. Inicjowanie i realizacja programów specjalnych.	Powiatowy Urząd Pracy w Suwałkach, Pracodawcy		Fundusz Pracy, środki finansowe z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz PFRON-u

		Organizacja prac społecznie użytecznych. Realizacja zadań z zakresu organizacji Programu Aktywizacji i Integracji.	Powiatowy Urząd Pracy w Suwałkach, Gminne ośrodki pomocy społecznej		
		Organizacja szkoleń.	Powiatowy Urząd Pracy w Suwałkach, Jednostki szkolące, Pracodawcy		